

Pytania zaliczeniowe do fragmentu tekstu K. R. Poppera „Philosophy of Science: A Personal Report”

1. Jak autor określa główny problem, który go zajmował od roku 1919?
2. Jaka była wówczas szeroko przyjmowana odpowiedź na ten problem? Czy zadowoliła ona Poppera?
3. Jaki podany jest przykład dziedziny, która wedle tamtej szeroko przyjmowanej odpowiedzi powinna być nauką empiryczną, a nie jest?
- 3* (pytania dodatkowe do 3): Czy masz własny pogląd na to, jaka jest wiarygodność horoskopów astrologicznych? Czy znasz osoby wierzące w horoskopy? Jak uzasadniają one swą wiarę?
4. Które teorie były w centrum zainteresowań w Wiedniu w opisywanym czasie?
- 4* (pytania dodatkowe do 4): Jakie są główne twierdzenia w marksizmie i w psychoanalizie?
5. Czy przedmiotem rozważań Poppera była prawdziwość wymienionych teorii?
6. Jakie zalety przypisywali tym teoriom ich wyznawcy?
7. Streść opis przykładu pokazującego, jak ten sam fakt doświadczalny potwierdza zdaniem Freuda teorię Freuda, a zdaniem Adlera opozycyjną względem tamtej teorię Adlera.
8. Na czym polega różnica w sposobie doświadczalnego potwierdzenia ogólnej teorii względności i trzech porównywanych z nią teorii?
9. Jakie jest rzeczywiste kryterium naukowego (w sensie nauki empirycznej) charakteru teorii?
10. Podaj przykłady do poszczególnych punktów w poniższym podsumowaniu stanowiska Poppera.
 - (1) Prawie dla każdej teorii [empirycznej] łatwo jest otrzymać potwierdzenia, czyli weryfikacje – jeśli się ich szuka.
 - (2) Potwierdzenia danej teorii tylko wtedy się liczą, gdy są wynikiem *przewidywań ryzykownych*; to znaczy, jeśli bez przyjmowania tej teorii należałoby oczekiwać jakiegoś zdarzenia z nią niezgodnego, to jego zajście obaliłoby teorię.
 - (3) „Dobra” teoria naukowa to taka, która zabrania pewnym rzeczom się zdarzyć; im więcej zabrania, tym jest lepsza.
 - (4) Teoria, dla której nie da się pomyśleć zdarzenia mogącego ją obalić nie jest naukowa. Nieobalalność nie jest zaletą teorii (jak często ludzie myślą), ale przywarą.
 - (5) Każdy autentyczny *test* teorii polega na próbie jej falsyfikacji czyli obalenia. Sprawdzalność jest to falsyfikowalność; są jednak stopnie sprawdzalności; pewne teorie są bardziej sprawdzalne, bardziej wystawione na obalenie, aniżeli inne; ponoszą one niejako większe ryzyko.
 - (6) Potwierdzające [teorię] doświadczenie liczy się *tylko wtedy, gdy jest uzyskane jako autentyczny test teorii*; a to znaczy, że można je przedstawić jako nieudaną, choć podjętą na serio, próbę falsyfikacji teorii.
 - (7) Bywa, że niektóre autentycznie sprawdzalne teorie, gdy okażą się fałszywe, są nadal podtrzymywane przez ich zwolenników – na przykład, przez wprowadzenie pewnych pomocniczych założeń *ad hoc*, czyli przez przez taką [dokonaną] *ad hoc* reinterpretację teorii, że unika ona obalenia. Procedura taka jest zawsze możliwa, ale ratuje ona teorię przed obaleniem tylko za cenę zniszczenia lub conajmniej pomniejszenia jej charakteru naukowego.